

Nr 77

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under åttonde huvudtiteln gjorda framställningar om anslag för budgetåret 1960/61 till yrkesundervisningen jämte i ämnet väckta motioner.

(2:a avd.)

Yrkesundervisningen

1:o) **Överstyrelsen för yrkesutbildning: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag i propositionen nr 1 under åttonde huvudtiteln (punkt 247, s. 627 och 628 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 4 januari 1960), vilket innebär en anslagsminskning med 92 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Överstyrelsen för yrkesutbildning: Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 443 200 kronor.

2:o) **Överstyrelsen för yrkesutbildning: Yrkespedagogisk reformverksamhet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 248, s. 628 och 629), vilket innebär en anslagshöjning med 60 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Överstyrelsen för yrkesutbildning: Yrkespedagogisk reformverksamhet* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kronor.

3:o) **Högre tekniska läroverk: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 249, s. 629—642) föreslagit riksdagen att dels besluta, att i Halmstad skall från och med budgetåret 1960/61 eller den senare tidpunkt, Kungl. Maj:t bestämmer, successivt upprättas ett högre tekniskt läroverk under villkor att staden åtager sig att tillhandahålla för läroverket erforderliga undervisningslokaler jämte inredning och möbelutrustning, bostad åt rektor eller motsvarande kontant ersättning samt bostäder åt erforderlig vaktmästarpersonal eller, efter Kungl. Maj:ts medgivande i varje särskilt fall, motsvarande kontant ersättning, dels bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1960/61, vidtaga de ändringar i personalförteckningen för de högre tekniska läroverken, som för anledes av vad departementschefen förordat, dels godkänna av departementschefen angiven avlöningsstat för de högre tekniska läroverken, att

tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1960/61, dels ock till Högre tekniska läroverk: Avlöningar för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 16 506 000 kronor.

Kungl. Maj:ts förslag, som medför en anslagsökning med 2 409 000 kronor, innebär i huvudsak följande. 10 nya parallellavdelningar av varje årskurs på gymnasiet samt två nya parallellavdelningar av fackskolan inrättas vid befintliga högre tekniska läroverk. Härjämte fattas beslut vid innevarande års riksdag om inrättande från och med budgetåret 1960/61 eller den senare tidpunkt Kungl. Maj:t kan finna gott bestämna av ett högre tekniskt läroverk i Halmstad, omfattande gymnasium med maskin- och byggnadstekniska linjer samt tills vidare två parallellklasser av varje årskurs. Hela antalet intagningsavdelningar kommer enligt förslaget att nästa budgetår utgöra 110, varav 84 på gymnasiet.

I övrigt avser Kungl. Maj:ts förslag, förutom automatiska utgiftsökningar, bland annat inrättande vid befintliga läroverk av 34 ordinarie lektorstjänster och 12 adjunktstjänster i Ae 23, ordinariesättning av fyra adjunktstjänster i Ae 23 samt inrättande av en ordinarie och två extra ordinarie vaktmästartjänster. Kostnaderna för ett nytt läroverk i Halmstad beräknas nästa budgetår uppgå till i runt tal 150 000 kronor.

Beträffande förslaget om inrättande av nya parallellavdelningar vid befintliga läroverk framgår av *departementschefens* redogörelse i huvudsak följande.

Vid anmälan av förevarande anslag i fjolårets statsverksproposition framhölls, att det primära vid bedömningen av läroverksorganisationens omfattning icke vore en anpassning till det växande antalet ungdomar, utan det behov av läroverksingenjörer som kunde bedömas föreligga. På grundval av en av Sveriges industriförbunds teknikerkommitté år 1957 gjord utredning bedömde överstyrelsen den erforderliga ökningen av antalet intagningsavdelningar under de närmaste åren till 15 avdelningar, om efterfrågan på gymnasieingenjörer fram till 1975 skulle kunna täckas.

Antalet intagningsavdelningar uppgår innevarande budgetår till 92. Vid tillkomsten från och med höstterminen 1960 av det nya läroverk i Skövde, varom beslut fattades vid 1959 års riksdag, tillkommer ytterligare tre intagningsavdelningar, varigenom antalet skulle vara uppe i 95. För att fylla det på grundval av den nämnda prognosen beräknade behovet av intagningsavdelningar skulle nu endast ett ytterligare tillskott av fem avdelningar vara erforderligt.

Överstyrelsen ger emellertid i årets anslagsäskanden uttryck åt den uppfattningen, att den snabba tekniska utvecklingen under de senaste åren, vilken av allt att döma kommer att fortsätta i minst samma takt, redan inneburit att den år 1957 gjorda prognosen saknar giltighet. Överstyrelsen har också i detta sammanhang framhållit det synnerligen stora och för varje år ökande behovet av läroverksingenjörer inom överstyrelsens verksamhetsområde, främst som lärare vid olika slag av yrkesskolor. Även inom det allmänbildande skolväsendet anlitas läroverksingenjörer i ökad utsträckning såsom lärare.

Frågan om den tekniska läroverksorganisationens omfattning bör emellertid också ses i ett vidare sammanhang. De tekniska läroverkens gymnasielinjer utgör ett viktigt led i våra samlade resurser för utbildningen på gymnasiestadiet och ett betydelsefullt alternativ till det allmänbildande gymnasiet med dess allt starkare elevtillströmning. Sedd från denna synpunkt kommer frågan om de tekniska läroverkens utbyggnad att te sig väsentligen annorlunda än om man, som tidigare skett, huvudsakligen lägger snävt begränsade behovsynpunkter på utbyggnadsfrågan. Genom den av skolöverstyrelsen i samarbete med överstyrelsen för yrkesutbildning gjorda utredningen om gymnasiets kvantitativa utveckling under tiden fram till 1965 har denna fråga belysts.

Av utredningen kan bland annat den slutsatsen dragas, att man vid bibehållande av nuvarande genomsnittsantal av 28 elever per intagningsklass vid de tekniska gymnasier skulle behöva öka antalet sådana klasser från nuvarande 70 till 113 hösten 1965 för att kunna möta den beräknade elevtillströmningen. Detta skulle med andra ord innebära, att de högre tekniska läroverken under de närmaste sex åren behövde utvidgas med 43 intagningsavdelningar enbart för gymnasiet. Fackskolornas behov av utbyggnad beröres ej av den refererade utredningen.

Även om det ligger nära till hands att uppfatta olika uppskattningar av det framtida behovet av läroverksingenjörer som det primära vid bedömningen av läroverksorganisationens omfattning, kan man likväl inte bortse från den ur samhällelig synpunkt ogynnsamma situation, som kan uppstå, om den starka expansionen på gymnasiet skulle falla helt på det allmänbildande gymnasiet. Medan de tekniska gymnasier meddelar en grundläggande yrkesutbildning, måste det stora flertalet av de studenter, som utexamineras från de allmänbildande gymnasier, erhålla sin egentliga yrkesutbildning vid högre läroanstalter, av vilka många redan nu har svårigheter att taga emot det stora antalet inträdessökande. Den allmänna höjningen av kunskapsstandarden hos vår ungdom, som blir en följd av den ökade tillströmningen till gymnasier, bör också genom en rikare differentiering av gymnasieundervisningen kunna komma olika grenar av samhällslivet direkt tillgodo.

Mot bakgrunden av överstyrelsens uttalanden rörande 1957 års prognos om behovet av läroverksingenjörer och vad departementschefen här anfört i fråga om gymnasieexpansionen anser departementschefen det vara klart, att alla möjligheter till en fortsatt utbyggnad av den tekniska läroverksorganisationen bör tillvaratagas. Detta bör i främsta rummet ske genom att nya parallellavdelningar inrättas vid befintliga läroverk, där så låter sig göra.

Utskottet är ense med departementschefen om att icke blott det ökande behovet av läroverksingenjörer utan även den omständigheten att de tekniska läroverkens gymnasier torde kunna erbjuda ett betydelsefullt alternativ till det allmänbildande gymnasiet med dess allt starkare elevtillströmning talar för att nya parallellavdelningar, på sätt föreslagits, inrättas vid befintliga läroverk. Utskottet tillstyrker alltså föreliggande förslag i denna del.

Vad under ifrågavarande punkt i övrigt föreslagits — innefattande bland annat ett nytt högre tekniskt läroverk i Halmstad — har heller icke givit utskottet anledning till erinran.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet, att riksdagen må

a) besluta, att i Halmstad skall från och med budgetåret 1960/61 eller den senare tidpunkt, Kungl. Maj:t bestämmer, successivt upprättas ett högre tekniskt läroverk under villkor, att staden åtager sig tillhandahålla för läroverket erforderliga undervisningslokaler jämte inredning och möbelutrustning, bostad åt rektor eller motsvarande kontant ersättning samt bostäder åt erforderlig vaktmästarpersonal eller, efter Kungl. Maj:ts medgivande i varje särskilt fall, motsvarande kontant ersättning;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1960/61, vidtaga de ändringar i personalförteckningen för de högre tekniska läroverken, som föranledes av vad departementschefen förordat;

c) godkänna följande avlöningsstat för de högre tekniska läroverken, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1960/61:

A v l ö n i n g s s t a t

U t g i f t e r

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	7 919 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:	
a) Arvoden åt skolläkare m. m., förslagsvis	66 000
b) Arvoden åt bibliotekarier, förslagsvis	26 000
	92 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, förslagsvis	6 290 000
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	2 083 300
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, förslagsvis	285 000
	Summa kronor 16 669 300

S ä r s k i l d a u p p b ö r d s m e d e l

Hyror och hyresersättningar m. m.	163 300
	Nettoutgift kronor 16 506 000

d) till *Högre tekniska läroverk*: Avlöningar för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 16 506 000 kronor.

4:o) **Högre tekniska läroverk: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 250, s. 642—645), vilket innebär en anslagshöjning med 118 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Högre tekniska läroverk: Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 1 761 000 kronor.

5:o) **Högre tekniska läroverk: Materiel, böcker m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 251, s. 645—647), vilket innebär en anslagshöjning med 135 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Högre tekniska läroverk: Materiel, böcker m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 2 230 000 kronor.

6:o) **Högre tekniska läroverk: Föreläsningar och fortbildningskurser.** Kungl. Maj:t har (punkt 252, s. 647) föreslagit riksdagen att till detta ändamål anvisa ett reservationsanslag av 60 000 kronor.

Då anslaget för innevarande budgetår är uppfört endast med ett nominellt belopp av 1 000 kronor, innebär förslaget alltså en anslagshöjning med 59 000 kronor.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Åman* (I: 269) och den andra inom andra kammaren av herr *Larsson* i Hedenäset *m. fl.* (II: 326), har hemställts, att riksdagen måtte till nu ifrågavarande ändamål för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 268 000 kronor.

Beträffande motiveringen för detta yrkande får utskottet hänvisa till motionen I: 269.

Utskottet, som icke ansett sig böra biträda det i motionerna I: 269 och II: 326 framställda yrkandet, tillstyrker bifall till Kungl. Maj:ts förslag och hemställer förty,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 269 och II: 326, till *Högre tekniska läroverk: Föreläsningar och fortbildningskurser* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 60 000 kronor.

7:o) **Konstfackskolan: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 253, s. 648 och 649) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen angiven avlöningsstat för konstfackskolan, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1960/61, dels ock till Konstfackskolan: Avlöningar för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 1 375 500 kronor, innebärande en anslagshöjning med 63 000 kronor.

I samband härmed har utskottet till behandling förehaft

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av fröken *Nordström m. fl.* (I: 373) och den andra inom andra kammaren av

herr *Nihlfors m. fl.* (II: 465), i vilka hemställts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om en allsidig översyn av konstfackutbildningen i syfte att göra denna mera ändamålsenlig för vårt moderna samhälle;

dels ock en inom andra kammaren av herr *Ståhl* väckt motion (II: 82), vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att från och med läsåret 1960/61 inrätta en tjänst som e. o. facklärare i ämnet modeundervisning vid konstfackskolan.

Beträffande motiveringen för de motionsvis gjorda yrkandena får utskottet hänvisa till motionerna II: 82 och II: 465.

Utskottet biträder Kungl. Maj:ts förevarande förslag.

Med anledning av yrkandet i motionerna I: 373 och II: 465 vill utskottet framhålla, att enligt vad utskottet under hand inhämtat en översyn redan pågår i den av motionärerna angivna riktningen såsom ett led i den fortlöpande översyn, som överstyrelsen för yrkesutbildning har att verkställa. Konstfackskolan har sålunda, likaledes enligt vad utskottet erfarit, erhållit i uppdrag att till överstyrelsen inkomma med förslag rörande konstfackutbildningens målsättning, innehåll och utformning. Utskottet avstyrker på grund av sålunda föreliggande förhållanden bifall till motionerna I: 373 och II: 465.

Utskottet är icke heller berett att biträda det i motionen II: 82 framförda förslaget om inrättande av en tjänst som e. o. facklärare i ämnet modeundervisning. Frågan om behovet av en sådan tjänst synes emellertid enligt utskottets mening lämpligen böra prövas i samband med den i det föregående omnämnda översynen av konstfackutbildningen.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

I. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionen II: 82,

a) godkänna följande avlöningsstat för konstfackskolan, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1960/61:

A v l ö n i n g s s t a t

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	530 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	37 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	854 900
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	187 900
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	27 500

Summa kronor 1 637 300

Särskilda uppbördsmedel

1. Elevavgifter, förslagsvis	22 000	
2. Avkastning av Sjöstedtska fonden	2 880	
3. Bidrag från Stockholms stad, förslagsvis	236 920	261 800
		<hr/>
	Nettoutgift kronor	1 375 500

b) till *Konstfackskolan: Avlöningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 1 375 500 kronor;

II. att motionerna I: 373 och II: 465 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

8:o) **Konstfackskolan: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 254, s. 650), vilket innebär en anslagsminskning med 50 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Konstfackskolan: Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 200 000 kronor.

9:o) **Konstfackskolan: Undervisningsmateriel m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 255, s. 650 och 651), vilket innebär en anslagsminskning med 196 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Konstfackskolan: Undervisningsmateriel m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 80 000 kronor.

10:o) **Understöd åt handelsgymnasier.** Kungl. Maj:t har (punkt 256, s. 651—655) föreslagit riksdagen att till detta ändamål anvisa ett förslagsanslag av 3 547 000 kronor, innebärande en anslagshöjning med 510 000 kronor.

I samband härmed har utskottet till behandling förehått

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Lundström m. fl.* (I: 106) och den andra inom andra kammaren av herr *Ohlin m. fl.* (II: 118), i vilka — såvitt nu är i fråga — hemställts, att riksdagen måtte besluta, 1. att statsbidrag må kunna utgå till treåriga handelsgymnasielinjer; 2. att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om förslag till 1961 års riksdag om förbättrade statsbidrag till handelsgymnasierna för att möjliggöra att elevavgifterna avskaffas; 3. att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om förslag till 1961 års riksdag om åtgärder för att främja lärarrekryteringen till handelsgymnasierna; 4. att bemyndiga överstyrelsen för yrkesutbildning att från och med budgetåret 1960/61

anordna försöksverksamhet med särskilda påbyggnadskurser i handel och för detta ändamål anvisa ett anslag av 30 000 kronor;

dels en inom första kammaren av herr *Åman* väckt motion (I: 270), vari hemställts, att till Understöd åt handelsgymnasier måtte för budgetåret 1960/61 anvisas, utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit, ett förslagsanslag av 30 000 kronor till anordnande av påbyggnadskurser i handel;

dels ock en likaledes inom första kammaren av herr *Åman* väckt motion (I: 271), vari hemställts, att riksdagen vid sin behandling av nu förevarande anslag måtte uttala att intagningen av elever vid gymnasierna från och med budgetåret 1961/62 skall avse jämväl intagning till treårig utbildning.

Beträffande motiveringen för de motionsvis gjorda yrkandena får utskottet hänvisa till motionerna I: 270, I: 271 och II: 118.

Av statsrådsprotokollet inhämtas bland annat följande.

Departementschefen har med hänsyn till det statsfinansiella läget förklarat att han — ehuru enligt hans mening starka skäl kunde sägas tala för en reformering av bestämmelserna rörande handelsgymnasierna och en förbättring av bidraget till denna skolform i av överstyrelsen för yrkesutbildning föreslagen riktning — icke heller i år vore beredd att tillstyrka att föreliggande förslag till ändrade bestämmelser genomfördes. *Departementschefen* har inte heller ansett sig böra förorda, att medel anvisas till anordnande av särskilda påbyggnadskurser i handel, av överstyrelsen kostnadsberäknade till 30 000 kronor.

I övrigt har *departementschefen* förordat en ökning av antalet statsunderstödda klassavdelningar vid gymnasier, som nu åtnjuter statsbidrag, med åtta, allt i enlighet med av överstyrelsen framlagt förslag. *Departementschefen* har motiverat sitt ställningstagande med angelägenheten av en fortsatt utbyggnad av den befintliga organisationen med hänsyn till de stora årskullarna samt önskvärdheten av att i tillräcklig omfattning leda in det ökande antalet utbildningssökande på andra utbildningsvägar än dem som det allmänna gymnasiet representerar.

Vidare har *departementschefen* i enlighet med förslag från överstyrelsen förordat en utökning av antalet statsbidragsberättigade handelsgymnasier från och med nästa budgetår från för närvarande 21 till 23. De nya handelsgymnasierna, i Trollhättan och i Uppsala, föreslås få statsbidrag för vardera en avdelning av första och andra klassen av tvåårig kurs samt Uppsalagymnasiet härjämte för en avdelning av en ettårig kurs.

Slutligen har *departementschefen* på förslag av överstyrelsen tillstyrkt en automatisk anslagsuppräknning med 263 000 kronor.

Utskottet tillstyrker bifall till Kungl. Maj:ts förslag om ökning dels av antalet statsunderstödda klassavdelningar vid gymnasier, som åtnjuter

statsbidrag, dels av antalet statsbidragsberättigade gymnasier. Mot den beräknade automatiska kostnadsökningen har utskottet icke något att erinra.

Överstyrelsen för yrkesutbildning har, såsom framgår av det föregående, på nytt framfört förslag till ändringar av gällande bestämmelser rörande handelsgymnasierna, innebärande i huvudsak att handelsgymnasierna i princip borde bli treåriga, att statsbidragen borde förbättras och att åtgärder borde vidtagas för att främja lärarekryteringen.

Utskottet, som finner dessa förslag i och för sig välgrundade, delar emellertid departementschefens uppfattning att det statsfinansiella läget icke nu medger att förslagen genomföres. Utskottet är till följd av detta sitt ställningstagande icke berett att tillstyrka bifall vare sig till motionen I: 271 eller till de i motionerna I: 106 och II: 118 framställda yrkandena till den del dessa innebär att riksdagen skulle fatta principbeslut om statsbidrag till treåriga handelsgymnasielinjer samt i särskilda skrivelser till Kungl. Maj:t hemställa om förslag till förbättrade statsbidrag och om åtgärder för att främja lärarekryteringen.

Förslagen i de sistnämnda två motionerna samt i motionen I: 270 om en medelsanvisning på 30 000 kronor för särskilda påbyggnadskurser i handel är utskottet icke heller berett att biträda.

Under återopandande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

a) att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag ävensom med avslag å motionerna I: 270 samt I: 106 och II: 118, sistnämnda två motioner i vad de avse medelsanvisning för särskilda påbyggnadskurser i handel, till *Understöd åt handelsgymnasier* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 3 547 000 kronor;

b) att motionerna I: 271 samt I: 106 och II: 118, sistnämnda två motioner i vad de avse statsbidrag till treåriga handelsgymnasielinjer, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

c) att motionerna I: 106 och II: 118, i vad de avse skrivelse till Kungl. Maj:t om förbättrade statsbidrag till handelsgymnasierna för att möjliggöra elevavgifternas avskaffande, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

d) att motionerna I: 106 och II: 118, i vad de avse skrivelse till Kungl. Maj:t om åtgärder för att främja lärarekryteringen till handelsgymnasierna, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

11:o) **Vissa kostnader för handelsgymnasieexamen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 257, s. 655 och 656), vilket innebär en anslagshöjning med 7 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Vissa kostnader för handelsgymnasieexamen* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 42 000 kronor.

12:o) **Bidrag till bergsskolan i Filipstad m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 258, s. 656 och 657) föreslagit riksdagen att till detta ändamål för budgetåret 1960/61 anvisa ett anslag av 95 000 kronor eller ett 2 700 kronor högre belopp än innevarande budgetår.

I samband härmed har utskottet till behandling förehaft två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Källqvist m. fl.* (I: 264) och den andra inom andra kammaren av herr *Ståhl m. fl.* (II: 210), i vilka hemställts, att riksdagen ville besluta att statsbidraget för upprätthållande av bergsskolan i Filipstad måtte för nästa budgetår utgå med sammanlagt 223 344 kronor.

Beträffande motiveringen för ifrågavarande yrkande får utskottet hänvisa till motionen II: 210.

Detta anslag disponeras för innevarande budgetår på följande sätt.

1. Bidrag till uppehållande av verksamheten vid bergsskolan i Filipstad	90 680
2. Bidrag till kostnaden för pension åt f. d. vaktmästaren vid bergsskolan i Falun Fredrik Edvard Skoog	1 620
	<hr/>
	Summa kronor 92 300

I sina anslagsäskanden för innevarande budgetår anhöll Jernkontoret om statsbidrag enligt för bergsskolan förmånligare grunder samt framlade en plan för omorganisation av undervisningen vid skolan. För innebörden av omorganisationen lämnades en närmare redogörelse i statsutskottets utlåtande nr 8 år 1959, s. 76.

Av statsrådsprotokollet inhämtas bland annat följande.

Jernkontoret upprepar i underdånig framställning om anslag för budgetåret 1960/61 sin anhållan om ändrade bidragsgrunder samt anmäler att dess fullmäktige icke funnit det möjligt att utan stöd av det begärda, förhöjda statsbidraget genomföra den tillämnade omorganisationen.

Överstyrelsen för yrkesutbildning finner icke någon anledning frångå sin föregående år framförda mening, att statsbidrag till bergsskolan i Filipstad bör utgå efter i huvudsak samma grunder som statsbidragen till Lennings textiltkniska institut i Norrköping och textilinstitutet i Borås, och beräknar i anslutning härtill statsbidraget till avlöningar för nästa budgetår till

178 044 kronor. Bidraget till verksamheten i allmänhet beräknar överstyrelsen till 31 300 kronor och slutligen tillstyrker överstyrelsen statsbidrag med 14 000 kronor till kostnader för anskaffande av stadigvarande undervisningsmateriel.

Statskontoret finner icke anledning till ändrat ställningstagande med avseende å statsbidragsgrunderna och utgår från att någon uppräknig av anslaget icke bör ifrågakomma i vidare mån än som kan föranledas av automatiska utgiftsökningar. Statskontoret tillstyrker en uppräknig av anslaget med 1 400 kronor i anledning av den från och med den 1 januari 1959 genomförda löneförhöjningen.

Departementschefen anser sig icke kunna tillstyrka höjning av statens bidrag till ifrågavarande skola med högre belopp än 2 700 kronor, varav 2 668 kronor belöper på den förut angivna anslagsposten 1 samt 32 kronor på anslagsposten 2.

Utskottet. Enligt utskottets mening talar vissa skäl för en höjning av förevarande bidragsanslag utöver vad Kungl. Maj:t äskat för nästa budgetår. Utskottet har likväl i överensstämmelse med sitt ställningstagande vid 1959 års riksdag till ett motionsvis gjort yrkande av samma innebörd som det i motionerna I: 264 och II: 210 framställda i nuvarande statsfinansiella läge funnit sig böra biträda Kungl. Maj:ts förslag och avstyrka bifall till de föreliggande motionerna.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 264 och II: 210, till *Bidrag till bergsskolan i Filipstad m.m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett anslag av 95 000 kronor.

13:o) **Bidrag till textilinstitutet i Borås.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 259, s. 657—659), vilket innebär en anslagshöjning med 4 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till textilinstitutet i Borås* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 266 000 kronor.

14:o) **Bidrag till Lennings textiltekniska institut i Norrköping.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 260, s. 659 och 660), vilket innebär en anslagsminskning med 20 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till Lennings textiltekniska institut i Norrköping* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 190 000 kronor.

15:o) **Bidrag till driften av centrala yrkesskolor.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 261, s. 660—663), vilket innebär en anslagshöjning med 3 550 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning från och med budgetåret 1960/61, meddela de bestämmelser, som föranledes av vad departementschefen anført rörande ämneslärtjänster vid centrala verkstadsskolor;

b) till *Bidrag till driften av centrala yrkesskolor* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 21 365 000 kronor.

16:o) **Bidrag till driften av lokala yrkesskolor.** Kungl. Maj:t har (punkt 262, s. 663—670) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning från och med budgetåret 1960/61, meddela de bestämmelser, som kan föranledas av vad departementschefen föreslagit rörande statsbidrag till inbyggda skolor för huslig utbildning, dels bemyndiga Kungl. Maj:t att beträffande föreningen Handarbetets vänner meddela beslut i fråga om förhöjt statsbidrag m. m. i enlighet med vad departementschefen anført, dels ock till *Bidrag till driften av lokala yrkesskolor* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 80 000 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehåft

dels de under punkten 10 redovisade likalydande *motionerna I: 106* och *II: 118*, i vilka — såvitt nu är i fråga — hemställts, att riksdagen måtte besluta, att statsbidrag må kunna utgå till inbyggda skolor även inom handelsns område;

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Eskilsson* (I: 368) och den andra inom andra kammaren av herrar *Darlin* och *Magnusson* i Tumhult (II: 476), i vilka hemställts, att riksdagen måtte bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning från och med budgetåret 1960/61, meddela de bestämmelser, som kan föranledas av att till statsbidragsberättigade inbyggda skolor och företagsskolor må räknas även sådana som rör handels- och kontorsområdet.

Beträffande motiveringen för de motionsvis gjorda yrkandena får utskottet hänvisa till *motionerna I: 368* och *II: 118*.

Av statsrådsprotokollet inhämtas bland annat följande.

Överstyrelsen för yrkesutbildning har föreslagit, att anslaget för nästa budgetår skall höjas med 27 000 000 kronor till 82 000 000 kronor. Höjningen hänför sig till följande förslag.

1. Ökat medelsbehov på grund av skedd och väntad utbyggnad	+ 25 000 000
2. Höjning av statsbidraget till övriga kostnader vid heltdskurser	+ 1 470 000
3. Höjning av statsbidraget till deltidskurser från 9 kronor 85 öre respektive 14 kronor 60 öre per undervisningstimme till 10 kronor respektive 14 kronor 90 öre	+ 324 000
4. Statsbidrag till inbyggda skolor och företagsskolor inom handelns och det husliga arbetets område	+ 200 000
	<hr/>
	+ 26 994 000

Departementschefen erinrar om att yrkesskolväsendets utbyggnad skett i en avsevärt hastigare takt än som kunde förutses vid beslutet om dess utbyggnad år 1955. Med hänsyn till samhällets snabbt växande krav på väl utbildad arbetskraft ävensom det starka allmänna intresset av att motverka riskerna för arbetslöshet, vilken som regel i första hand drabbar utbildade kategorier, är dock detta förhållande att hälsa med tillfredsställelse framhåller departementschefen. Den av överstyrelsen för yrkesutbildning beräknade automatiska ökningen av detta anslag för nästa budgetår, 25 000 000 kronor, föranleder ingen erinran från departementschefens sida.

Vad gäller frågan om statsbidrag till inbyggda skolor och företagsskolor synes enligt departementschefen skäl tala för en utvidgning av gällande bidragsområde på så sätt, att statsbidrag må kunna utgå till en i den inbyggda skolans form anordnad yrkesutbildning på det husliga arbetets område. För en i dylik form anordnad utbildning talar bland annat det förhållandet, att den i vad gäller såväl erforderliga investeringar som den årliga driften är relativt sett föga kostnadskrävande, framhålles det. Härtill kommer att på det husliga området, till vilket departementschefen liksom överstyrelsen för yrkesutbildning hänför vårddyrkena, praktiska svårigheter ofta föreligger att i annan form anordna ändamålsenlig utbildning. I detta sammanhang framhålles särskilt behovet av utbildning inom sjukvårdens område. Departementschefen förordar därför, att statsbidrag skall kunna utgå till inbyggd skola inom det husliga arbetets område med ett belopp av högst 10 800 kronor för år och avdelning. Beträffande andra ändamål än utbildning av personal för sjukvård anser departementschefen dock att bidrag endast skall utgå efter Kungl. Maj:ts medgivande för varje särskilt fall. Det föreslås få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela närmare föreskrifter rörande nu ifrågavarande utbildning. Denna torde under budgetåret 1960/61 icke komma att få någon större omfattning och torde för övrigt, i den mån den växer fram, kunna medföra en viss avlastning av den i skolmässiga former bedrivna yrkesutbildningen, framhåller departementschefen.

Departementschefen föreslår vidare att till föreningen Handarbetets vänner skall ur förevarande anslag för påföljande budgetår, intill dess den av

föreningen bedrivna vävlärlarinneutbildningen ersättes av i annan ordning bedriven utbildning, utgå särskilt bidrag. Detta bidrag bör enligt departementschefen motsvara ett föreningen för innevarande budgetår ur det under åttonde huvudtiteln uppförda anslaget till Extra utgifter tilldelat bidrag av 25 000 kronor. Slutligen föreslås att föreningen befrias från skyldigheten att återbetala ett tidigare av statskontoret återfordrat statsbidragsbelopp för budgetåret 1956/57 på 7 992 kronor 40 öre ävensom de belopp avseende senare budgetår, som på motsvarande grunder skulle kunna återfordras.

Utskottet tillstyrker bifall till Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt och har icke ansett sig böra biträda de i motionerna I:106 och II:118 — såvitt nu är i fråga — samt I:368 och II:476 framförda yrkandena.

Utskottet hemställer alltså,

a) att riksdagen må bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning från och med budgetåret 1960/61, meddela de bestämmelser, som kan föranledas av vad departementschefen föreslagit rörande statsbidrag till inbyggda skolor för huslig utbildning;

b) att riksdagen må bemyndiga Kungl. Maj:t att beträffande föreningen Handarbetets vänner meddela beslut i fråga om förhöjt statsbidrag m. m. i enlighet med vad departementschefen i statsrådsprotokollet anfört;

c) att motionerna I:368 och II:476 samt I:106 och II:118, sistnämnda båda motioner såvitt nu är i fråga, icke må av riksdagen bifallas;

d) att riksdagen må till *Bidrag till driften av lokala yrkesskolor* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 80 000 000 kronor.

17:o) **Bidrag till anordnande av kurser för utbildning av elektriska installatörer.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 264, s. 671 och 672), vilket innebär anvisande av samma anslagsbelopp som för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till anordnande av kurser för utbildning av elektriska installatörer* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 80 000 kronor.

18:o) **Kurs för utbildning av sysselsättnings- och arbetsterapeuter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 265, s. 672), vilket innebär en anslagsminskning med 10 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kurs för utbildning av sysselsättnings- och arbetsterapeuter* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

19:o) **Kurser för utbildning av preparatriser m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 266, s. 672 och 673), vilket innebär anvisande av samma anslagsbelopp som för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kurser för utbildning av preparatriser m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett anslag av 54 700 kronor.

20:o) **Resestipendier åt lärare vid yrkesundervisningen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 268, s. 674), vilket innebär anvisande av samma anslagsbelopp som för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Resestipendier åt lärare vid yrkesundervisningen* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 18 000 kronor.

21:o) **Främjande av lärlingsutbildning hos hantverksmästare m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 269, s. 675 och 676) föreslagit riksdagen att för detta ändamål för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 1 690 000 kronor eller samma anslagsbelopp som för innevarande budgetår.

I samband härmed har utskottet till behandling förehäft

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren

av herr *Stefanson* (I: 56) och den andra inom andra kammaren av herr *Nordgren m. fl.* (II: 67), i vilka hemställts, för det första att riksdagen måtte besluta att hantverksmästare, som åtar sig utbildning av lärlingar, erhåller ett statsbidrag av 2 000 kronor för en fullständig utbildning om minst tre år och ett kurstillägg av 1 200 kronor, därest lärlingen beredes möjlighet att under betald arbetstid genomgå teoretisk utbildning, samt för det andra att det ökade bidrag, som detta föranleder utöver det föreslagna beloppet av 1 690 000 kronor till Främjande av lärlingsutbildning hos hantverksmästare m. m. måtte täckas genom ianspråktagande av medel ur Femte huvudtiteln: »För arbetslöshetens bekämpande»;

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Torsten Andersson* och *Mattsson* (I: 364) och den andra inom andra kammaren av herr *Nilsson* i Tvärålund *m. fl.* (II: 472), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta att till Främjande av lärlingsutbildning hos hantverksmästare m. m. för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag om 2 285 000 kronor.

Beträffande motiveringarna för de motionsvis gjorda yrkandena får utskottet hänvisa till motionerna II: 67 och II: 472.

Av statsrådsprotokollet inhämtas bland annat följande.

Överstyrelsen för yrkesutbildning har föreslagit, att detta anslag för nästa budgetår höjes med 275 000 kronor till 1 965 000 kronor. Höjningen grundar

sig på av överstyrelsen föreslagna ändringar av nuvarande förhållanden i följande avseenden. 1) Bidragsbeloppen höjes, grundbidraget med 500 kronor till 2 000 kronor och kurstillägget med 200 kronor till 1 200 kronor. 2) Ersättningen till lärlingsombuden höjes från 45 till 75 kronor per år.

Departementschefen har förklarat sig icke beredd att tillstyrka det ånyo framförda förslaget om höjning av bidragsbelopp och ersättningar till lärlingsombud. För nästa budgetår har departementschefen förordat ett oförändrat antal bidragsrum eller 1 200 med rätt för överstyrelsen att, i likhet med vad som gäller för innevarande budgetår, disponera samtliga bidragsrum för de olika slagen av lärlingsutbildning i enlighet med föreliggande behov. Utifrån dessa förutsättningar har departementschefen föreslagit oförändrat anslagsbelopp för nästa budgetår.

Utskottet är för sin del väl medvetet om värdet av nu ifrågavarande utbildningsform såsom ett led i våra samlade ansträngningar att höja yrkesutbildningens kapacitet och effektivitet. Utskottet vill emellertid erinra om att utskottet redan i det föregående tillstyrkt höjningar av bland andra anslagen till centrala och lokala yrkesskolor med avsevärda belopp, allt i avsikt att möjliggöra en snabb utbyggnad av yrkesskolväsendet. Då härtill kommer, att nu ifrågavarande anslag till främjande av lärlingsutbildning hos hantverksmästare m. m. sedan budgetåret 1954/55 och till och med innevarande budgetår höjts från 310 000 kronor till icke mindre än 1 690 000 kronor, är utskottet icke berett att nu förorda några ytterligare höjningar av detsamma. Utskottet tillstyrker förty bifall till Kungl. Maj:ts förslag om oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår och har icke funnit något att erinra mot vad departementschefen anfört.

Av utskottets sålunda redovisade ställningstagande följer, att utskottet icke funnit sig böra biträda de i motionerna I: 56 och II: 67 samt I: 364 och II: 472 framställda yrkandena om ytterligare medelsanvisningar. Vad avser förslaget i de båda förstnämnda motionerna om ianspråktagande av arbetslöshetsmedel för att täcka de ökade kostnader som skulle föranledas av ett bifall till motionerna, vill utskottet för sin del understryka vad chefen för socialdepartementet i interpellationssvar den 8 december 1959 uttalade i ämnet. Han framhöll därvid, att det vore mindre tilltalande att införa en med arbetslöshetsmedel bekostad, speciell form av stöd till lärlingsutbildningen vid sidan av de bidrag som redan kan utgå för detta ändamål.

Utskottet får slutligen ånyo understryka vad utskottet i sitt av förra årets riksdag godkända utlåtande 1959: 8, punkten 168, bland annat fann anledning uttala, nämligen att vissa skäl talade för att beslutanderätten beträffande fastställandet av antalet bidragsrum överlättes åt Kungl. Maj:t. Utskottet förutsätter med anledning av vad i motionerna I: 364 och II: 472 föreslagits beträffande antalet bidragsrum att Kungl. Maj:t upptager detta spörsmål till förnyat övervägande.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa

a) att motionerna I: 56 och II: 67 samt I: 364 och II: 472, i vad de avse bidragsbeloppen för lärlingsutbildning, icke må av riksdagen bifallas;

b) att riksdagen må, i anledning av motionerna I: 364 och II: 472, i vad de avse antalet bidragsrum, i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet anför;

c) att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag ävensom med avslag å motionerna I: 56 och II: 67 samt I: 364 och II: 472, i vad de avse medelsanvisningen, till *Främjande av lärlingsutbildning hos hantverksmästare m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 1 690 000 kronor.

22:o) **Bidrag till kostnader för granskning av utförda gesällprov.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 270, s. 676 och 677), vilket innebär en anslagsminskning med 5 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till kostnader för granskning av utförda gesällprov* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 5 000 kronor.

23:o) **Resestipendier för yrkesutbildning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 271, s. 677), vilket innebär anvisande av samma anslagsbelopp som för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Resestipendier för yrkesutbildning* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 84 000 kronor.

Uppskjutna frågor

24:o) Beträffande vad Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen under följande punkter, nämligen

punkten 246: Överstyrelsen för yrkesutbildning: Avlöningar;

punkten 263: Bidrag till byggnadsarbeten m. m. vid yrkesskolor samt

punkten 267: Utbildning av lärare vid yrkesundervisningen

avger utskottet senare under riksdagen utlåtande, vilket utskottet härmed får för riksdagen

anmäla.

Stockholm den 20 april 1960

På statsutskottets vägnar:
MARTIN SKOGLUND

Närvarande: se under utlåtandet nr 78.

Reservationer

1) vid *punkten 6* (Högre tekniska läroverk: Föreläsningar och fortbildningskurser) av herrar *Thorsten Larsson, Larsson* i Hedenäset och fröken *Vinge*;

2) vid *punkten 7* (Konstfackskolan: Avlöningar) av herr *Nihlfors*;

3) vid *punkten 10* (Understöd åt handelsgymnasier) av herrar *Boman, Axel Johannes Andersson, Pålsson, Jacobsson, Kaijser, Thorsten Larsson, Skoglund* i Doverstorp, *Svensson* i Stenkyrka, *Nilsson* i Göingegården, fröken *Karlsson*, herrar *Nihlfors, Larsson* i Hedenäset, fröken *Vinge* och herr *Helén*, vilka ansett,

dels att det stycke i utskottets yttrande på s. 9, som börjar med »Utskottet, som» och slutar med »främja lärarekryteringen», bort ersättas med text av följande lydelse:

»Utskottet vill i anledning av dessa förslag, vilka jämväl upptagits i motionerna I: 106 och II: 118, såvitt nu är i fråga, samt i vad avser treåriga handelsgymnasielinjer i motionen I: 271, framhålla följande.

Starka skäl talar enligt utskottets mening för att den nuvarande tvååriga handelsgymnasieutbildningen snarast bör ersättas av en treårig utbildning. I dagens läge synes det nämligen särskilt angeläget att med inrättandet av treåriga handelsgymnasielinjer kunna erbjuda fullgoda alternativ till det allmänbildande gymnasiet med dess allt starkare elevtillströmning.

Vidare må erinras om att universitetsutredningen i sitt senaste betänkande »Universitet och högskolor i 1960-talets samhälle» (SOU 1959: 45) — såsom också redovisats i nyssnämnda motioner — räknat med ett i stort sett fördubblat antal ekonomie studerande per år, en ökning som enligt utredningen skulle uppnås bland annat genom att civilekonomutbildning upptogs även vid universiteten i Uppsala och Lund. Detta aktualiserar, som utredningen påpekat, frågan om tillträde till universitetsstudier för den som avlagt examen vid handelsgymnasium. Vid ett genomförande — helt eller delvis — av utredningens förslag skulle här självfallet vara av värde om handelsgymnasierna med en treårig utbildning kunde vidga möjligheterna till fortsatt utbildning efter gymnasiestudiernas slut.

Då utskottet anser frågan om inrättande av treåriga handelsgymnasielinjer vara av den angelägenhetsgrad att positiva åtgärder för frågans lösning snarast bör vidtagas, har utskottet velat föreslå att treårig utbildning kommer till stånd på så sätt, att statsbidrag må utgå till högst sex treåriga linjer under de närmast kommande tre till fyra budgetåren med början från och med budgetåret 1960/61. Överstyrelsen för yrkesutbildning bör varje år inkomma med förslag till det antal treåriga handelsgymnasie-

linjer, för vilka statsbidrag skall utgå. Någon höjning av nu förevarande anslag synes med hänsyn till gällande statsbidragsbestämmelser icke erforderlig för nästa budgetår.

Med den ståndpunkt utskottet sålunda intagit har de i motionerna I: 106 och II: 118 samt I: 271 i ämnet framställda yrkandena blivit i huvudsak tillgodosedda.

Vidare anser sig utskottet med anledning av vad i motionerna I: 106 och II: 118 påyrkats böra hemställa, att riksdagen i skrivelser till Kungl. Maj:t anhåller om förslag till dels förbättrade statsbidrag till handelsgymnasierna för att möjliggöra att elevavgifterna avskaffas, dels åtgärder för att främja lärarekryteringen till handelsgymnasierna.»

dels ock att utskottets hemställan under b)—d) bort ha följande lydelse:

»b) att riksdagen må, i anledning av motionerna I: 106 och II: 118, såvitt nu är i fråga, samt motionen I: 271 besluta, att statsbidrag må kunna utgå till treåriga handelsgymnasielinjer från och med budgetåret 1960/61 med högst sex dylika linjer per budgetår;

c) att riksdagen må, i anledning av motionerna I: 106 och II: 118, såvitt nu är i fråga, i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om förslag till förbättrade statsbidrag till handelsgymnasierna för att möjliggöra att elevavgifterna avskaffas;

d) att riksdagen må, i anledning av motionerna I: 106 och II: 118, såvitt nu är i fråga, i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om förslag till åtgärder för att främja lärarekryteringen till handelsgymnasierna.»

4) vid *punkten 12* (Bidrag till bergsskolan i Filipstad m. m.) av herrar Boman, Axel Johannes Andersson, Jacobsson, Kaijser, Nihlfors, fröken Vinge och herr Helén, vilka ansett, att utskottet med hänsyn till bland annat angelägenheten av att kunna genomföra den tillämnade omorganisationen av undervisningen vid bergsskolan i Filipstad bort tillstyrka den i motionerna I: 264 och II: 210 föreslagna medelsanvisningen samt att utskottets hemställan därför bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 264 och II: 210, till *Bidrag till bergsskolan i Filipstad m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett anslag av 223 300 kronor.»

5) vid *punkten 16* (Bidrag till driften av lokala yrkesskolor) av herrar Boman, Axel Johannes Andersson, Pålsson, Jacobsson, Kaijser, Thorsten Larsson, Skoglund i Doverstorp, Svensson i Stenkyrka, Nilsson i Göinge-

gården, fröken *Karlsson*, herrar *Nihlfors*, *Larsson* i Hedenäset, fröken *Vinge* och herr *Helén*, vilka ansett,

dels att utskottets yttrande på s. 14 bort ersättas med text av följande lydelse:

»Kungl. Maj:ts förslag om en automatisk ökning av förevarande anslag med 25 000 000 kronor föranleder ingen erinran från utskottets sida. Utskottet tillstyrker likaledes Kungl. Maj:ts förslag med avseende på en utvidgning av gällande bidragsområde att omfatta även en i den inbyggda skolans form anordnad yrkesutbildning på det husliga arbetets område.

Samma skäl, som enligt departementschefen bland annat motiverat statsbidraget till ifrågavarande inbyggda husliga yrkesutbildning, nämligen att denna utbildning beträffande såväl erforderliga investeringar som den årliga driften är relativt sett föga kostnadskrävande, talar emellertid enligt utskottets mening i minst lika hög grad för att bidrag bör få utgå även till inbyggda skolor inom handelns område.

Med beaktande av dessa synpunkter ävensom i anledning av vad i övrigt i motionerna I: 106 och II: 118, såvitt nu är i fråga, samt I: 368 och II: 476 anförts i ämnet, har utskottet funnit sig böra föreslå, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer att förslag till statsbidrag till inbyggda skolor inom handelns område förelägges riksdagen.»

dels ock att utskottets hemställan under c) bort ha följande lydelse:

»c) att riksdagen må, i anledning av motionerna I: 106 och II: 118, såvitt nu är i fråga, samt I: 368 och II: 476, i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att förslag förelägges riksdagen om statsbidrag till inbyggda skolor inom handelns område;»

6) vid *punkten 21* (Främjande av lärlingsutbildning hos hantverksmästare m. m.) av herrar *Boman*, *Axel Johannes Andersson*, *Pålsson*, *Jacobsson*, *Kaijser*, *Thorsten Larsson*, *Skoglund* i Doverstorp, *Svensson* i Stenkyrka, *Nilsson* i Göingegården, fröken *Karlsson*, herrar *Nihlfors*, *Larsson* i Hedenäset, fröken *Vinge* och herr *Helén*, vilka ansett,

dels att den del av utskottets yttrande på s. 16, som börjar med »Utskottet är» och slutar med »detta ändamål», bort ersättas med text av följande lydelse:

»Utskottet anser starka skäl föreligga för en höjning av bidragsbeloppen för den lärlingsutbildning som påbörjas från och med den 1 maj 1960. I sådant avseende förordar utskottet, i anslutning till vad i motionerna I: 56 och II: 67 samt I: 364 och II: 472 påyrkats, att grundbidraget höjs med 500 kronor till 2 000 kronor och kurstillägget med 200 kronor till 1 200 kronor. Utskottet anser sig böra tillstyrka, att anslaget för budgetåret 1960/61 ökas med 90 000 kronor i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag för tillgodoseende av här angivna höjning av bidragsbeloppen. Detta innebär

för det första att utskottet icke, såsom i motionerna I: 56 och II: 67 föreslagits, ansett sig böra förorda att arbetslöshetsmedel tages i anspråk för att täcka de sålunda ökade kostnaderna samt för det andra att utskottet avstyrker ökad medelsanvisning för att möjliggöra en uppräknig av ersättningen till lärlingsombuden från 45 till 75 kronor per år samt en ökning av antalet bidragsrum med 100.»

dels ock att utskottets hemställan under a) och c) bort ha följande lydelse:

»a) att riksdagen må, i anledning av motionerna I: 56 och II: 67 samt I: 364 och II: 472, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, besluta att höja bidragsbeloppen för den lärlingsutbildning, som påbörjas från och med den 1 maj 1960, grundbidraget till 2 000 kronor och kurstillägget till 1 200 kronor»;

c) att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag ävensom motionerna I: 56 och II: 67 samt I: 364 och II: 472, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, till *Främjande av lärlingsutbildning hos hantverksmästare m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 1 780 000 kronor.»
